

HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA 2008–2016 – SEURANTARAPORTTI 2013

Kooste ilmansuojeluohjelman toimenpiteiden toteutumisesta 2013

Hyväksytty ilmansuojelutyöryhmässä 9.4.2014

* Toteutumisastetta arvioidaan seuraavalla asteikolla:

Luokka	Toteutusaste
++++	Täysin toteutunut
+++	Toteutunut hyvin, mutta on tarpeen kehittää edelleen
++	Osin toteutunut
+	Käynnistetty
0	Ei käynnistynyt

<u>I Yleiset toimenpiteet</u>	Vastuutahot ja yhteistyötahot	Toimenpiteiden tilanne (2013)	Aikataulu ja toteutumisaste
I:1 Vaikutetaan verotukseen ja lainsäädäntöön	Halke , muut hallintokunnat	Halke (1.1.2014 alkaen kaupunginkanslia) edistää yhteistyössä muiden kaupunkikonsernin, seudun ja kansallisten toimijoiden kanssa kaupungin päämäärien ja yhteisten strategioiden toteutumista mm. vaikuttamalla verotukseen ja lainsäädäntöön. Virastot ja liikelaitokset osallistuvat tarpeen mukana omien toimiajojensa lainsäädännön valmisteluun. Ymk on osallistunut EU:n ilmanlaatulainsäädännön kehittämistä koskevaan konsultaatioon Eurocities-järjestön kautta. Helen osallistuu aktiivisesti energia-alan kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen edunvalvontatyöhön (mm. Energiateollisuus ry, EURELECTRIC) myös ympäristöasioiden osalta. HelSa on mukana vaikuttamassa Suomen satamaliiton sekä Itämeren satamien liiton (BPO) kautta.	Jatkuva ++
I:2 Vaikutetaan kansainväliseen päätöksentekoon edunvalvontajärjestöjen ja verkostojen kautta	Kaikki hallintokunnat	Halken kansainvälisen toiminnan osasto huolehtii kaupungin kansainvälisen yhteistyön koordinoimisesta ja kansainvälisestä kaupunkipolitiikasta. Osasto edistää yhteistyössä muiden kaupunkikonsernin, seudun ja kansallisten toimijoiden kanssa kaupungin päämäärien ja yhteisten strategioiden toteutumista kansainvälisen toiminnan keinoin. Virastot ja liikelaitokset toimivat kukin omien järjestöjensä ja verkostojensa kautta. Ymk osallistuu mm. ICLEI:n ja Eurocities-järjestön ilmanlaatu-, ilmasto- ja energiatyöryhmän työhön. Ymk on osallistunut mm. EU:n ilmanlaatupolitiikan arvioinnista järjestettyyn konsultaatioon Eurocities-järjestön kautta. Rakvv vaikuttaa Rakennustarkastusyhdistys RTY:n kautta kansainvälisten järjestöjen yhteistyöhön. HelSa on mukana	Jatkuva +++

KOOSTE

		Suomen satamaliiton ympäristötyöryhmässä ja Itämeren satamien BPO ympäristöryhmässä. Helen osallistuu aktiivisesti energia-alan kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen edunvalvontatyöhön (mm. Energiategollisuus ry, EURELECTRIC) myös ympäristöasioiden osalta.	
I:3 Kannustetaan muita maita kaukokulkeutuvien pienhiukkasten vähentämiseen	Ymk, Halke, muut hallintokunnat	Ymk on osallistunut EU:n ilmanlaatulainsäädännön kehittämiseksi järjestettyyn konsultaatioon ja kerännyt myös muiden hallintokuntien kommentit. Helen tekee yhteistyötä energia-alan kansainvälisten järjestöjen kautta (mm. EURELECTRIC). HeiSa tekee yhteistyötä Itämeren satamien BPO -ympäristöryhmässä	Jatkuva ++
I:4 Kaupunki toimii esimerkkinä	Kaikki hallintokunnat	Ekotukitoiminnassa järjestettiin kolme peruskoulutusta, joissa koulutettiin 71 uutta ekotukihenkilöä. Kaikkiaan kaupungin virastoihin, laitoksiin tai tytäryhteisöihin on koulutettu yhteensä 1077 ekotukihenkilöä. Ekotukitoiminta on Helsingistä levinnyt 22 kuntaan tai organisaatioon Suomessa. Khs:n hyväksymiä vähäpäästöisyyskriteerejä noudatetaan kaupungin ajoneuvohankinnoissa. Ympäristötalon parkkipaikalle asennettiin sähköautojen latausasema, jossa on kolme latauspistettä. Ympäristökeskus tilasi sähköauton, joka toimitetaan v. 2014. HKL hankki leasing-sopimuksella sähköauton. HKR:n pysäköinninvalvonta kokeili eri sähköautojen käyttämistä työssä, mutta akkukapasiteetti ei riittänyt työpäivän pituuteen. Helenillä on käytössä 5 sähköautoa (täyssähkö+ladattava hybridi). Kaupunki kannustaa työntekijöitään joukkoliikenteen käyttämiseen mm. työsuhte-joukkoliikennelipun avulla. Työsuhdematkalipun käyttäjiä oli vuonna 2013 ollut noin 29 500 henkilöä, ja määrä on kasvanut edellisistä vuosista (28 300 v. 2012 ja 25 000 v. 2011).	Hankkeittain +++
I:5 Edistetään joukkoliikennehankkeiden toteutumista ja kehittämistä	HSL, HKL, Halke	Kaupunginjohto ja Halke edistävät yhteistyössä mm. HKL:n ja HSL:n kanssa joukkoliikennehankkeita ja joukkoliikenteen kehittämistä. Meneillään on mm. EU-hankkeen RailBaltican edistäminen. Metrovarikon laajennus etenee aikataulun mukaisesti.	Jatkuva +++
<u>II Maankäytön suunnittelu ja liikenne</u>			
II:1 Maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaatimukset	KSV, Opev, HKL, Ymk	Maankäytön suunnittelulla voidaan vähentää liikkumistarvetta kaupunkirakennetta tiivistämällä, samalla kuitenkin keskeiset viheralueet säilyttäen. Liikkumistarvetta pyritään ohjaamaan kestäville kulkutavoille parantamalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä. HSL käynnisti uuden liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) valmistelun yhteistyössä seudun yhteisen maankäyttösuunnitelman MA-SU kanssa. Ilmanlaatuvaikutukset pyritään huomioimaan kaikissa kaavoissa ja yhteensovittamis-	Jatkuva ++

KOOSTE

		ta selvitetään yleiskaavatyön yhteydessä. Yleiskaavan visiot hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Ymk tilasi WSP:ltä selvityksen hyvistä käytännöistä, joilla on parannettu ilmanlaatu- ja melutilannetta väylän varrelle asuntorakentamisessa Suomessa ja muualla. KSV ja Ymk osallistuivat HSY:n koordinoimaan työhön, jossa päivitettiin ilmanlaadun suojavyöhykkeitä ja arvioitiin altistumisen vähentämiskeinoja. HSY julkaisee keväällä 2014 Malli ilmanlaatuviöhykkeistä -julkaisun, jossa on listattu ilmanlaatuviöhykkeet ja keinoja ilmansaasteille altistumisen vähentämiseksi.	
II:2 Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta	HSL, HKL, KSV	Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategia ja toimenpideohjelman (2012) seuranta 2013 toteutettiin HLJ:n valmisteluun kytkeytyvän liityntäpysäköinnin yhteistyö- ja seurantaryhmän kanssa (LIIPY-ryhmä). Liityntäpysäköinnin edistämiseksi kerättiin syksyn 2013 aikana Helsingin seudun laajuinen paikkatietopohjainen tietokanta, jossa on koottuna liityntäpysäköinnin paikkamäärät henkilöauto- ja polkupyöräpysäköinnin osalta sekä tietoa pysäköintialueiden varustetasosta ja kunnossapitotahosta. HSL päivittää tietokantaa ja kehittää sitä edelleen. Huhtikuussa 2014 liityntäpysäköinnin online-kartta julkaistaan HSL.fi-verkkosivuilla. Lisäksi liityntäpysäköintialueiden käyttöastelaskennat kerättiin syksyllä 2013. HSL käynnisti raitioliikenteen linjastosuunnitelman laatimisen, johon KSV osallistuu. Suunnitelman tavoitteena on lisätä raitioliikenteen houkuttelevuutta ja valmistautua raitioverkon laajentamiseen. Sipoon linjastosuunnitelma valmistui ja Länsimetron liityntälinjaston suunnittelu käynnistyi. Raitiolinjoista 2, 3 ja 7 laadittiin kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on parantaa linjojen luotettavuutta ja houkuttelevuutta. Kehittämisohjelman toimeenpano alkaa vuonna 2014. Helsinginkadulle ja Runeberginkadun itäpäähän laadittiin liikennesuunnitelmat, jotka sujuvoittavat raitiolinjan 8 kulkua takaamalla sille omat kaistat.	Jatkuva +++
II:3 Kehitetään joukkoliikenteen poikittaislinjoja	HSL, KSV, HKR, Ymk	Runkolinjalla 550 (ent. Jokeri) siirryttiin syksyllä 2013 avorahastukseen ja otettiin käyttöön uusi kalusto. Samassa yhteydessä pysäkkejä pidennettiin ja Viikkiin rakennettiin uusi linja-autokaista. Uuden kaluston automaattisten matkustajalaskentalaitteiden mukaan linjalla on huomattavasti oletettua enemmän matkustajia. Runkolinja 560 (Jokeri 2) on Vuosaaresta Malmin kautta Myyrmäkeen kulkeva bussilinja. Linjan vaatiman tunnelin rakentaminen Paloheinästä Kuninkaantammeen käynnistyi vuonna 2013. Tavoitteena on aloittaa linjan liikennöinti vuonna 2015. Poikittaisen runkolinjan 500 (Jokeri 0) liikennejärjestelyjen suunnittelu jatkui vuonna 2013. Vuonna 2013 käynnistyneessä raitioliikenteen linjastosuunnitelmassa esitetään	Hankkeittain +++

KOOSTE

		uusia poikittaisia yhteyksiä Pasilan tasolle ja Helsinginkadun tason poikittaisen raitio- liikenteen vuorovälin tihentämistä merkittävästi. Jokeri 0:n suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa. KSV suunnittelee Jokeri 2:n vaatimia liikennejärjestelyjä. Jokeri 2:n vaatiman tunnelin ra- kentaminen Paloheinästä Kuninkaantammeen käynnistettiin, ja hanke etenee aika- taulussa. Käynnissä on myös Raide-Jokerin hankesuunnittelun ohjelmointi. Seudulla on lisäksi käynnissä kaksi suurta joukkoliikennehanketta: Kehäradan ja Länsimetron rakentaminen.	
II:4 Edistetään vähäpäästöisyyttä	Ymk, Stara, HKL, HKR, muut hallinto- kunnat	Ympäristökeskus valmisti ehdotuksen Khs:n 31.5.2010 hyväksymien henkilöautojen vähäpäästöisyyskriteerien tarkistamisesta. Ilmansuojelutyöryhmän ehdotus kriteereis- tä vuosille 2014-2015 on jonossa kaupunginhallituksen asialistalle keväällä 2014. Kaupunki myöntää vähäpäästöisyyskriteerit täyttävälle autoille pysäköintietuuden. Vuoden 2013 lopussa etuuksia oli myönnetty yhteensä 649 kpl, joista 136 asukas- pysäköintitunnusta ja 19 yrityspysäköintitunnusta. Stara hoitaa kaupungin ajoneuvojen yhteishankinnat vuosittaisen puitesopimuksen avulla. Hankinnoissa noudatetaan Khs:n hyväksymiä vähäpäästöisyyskriteerejä. Eräät hallintokunnat hankkivat lisäksi ajoneuvoja erillishankintoina. Stara hankkii muita ajoneuvoja erillishankintoina. Raskaiden kuorma-autojen tarjous- pyynnöissä on päästövaatimuksena voimassaoleva lainsäädäntö (1.1.2014 alkaen Euro 6). Kilpailutettujen palvelujen hankinnoissa otetaan huomioon pakokaasupääs- tönormit asettamalle tarjottavalle kalustolle käyttöönottovuotta (KOV) koskevia vä- himmäisvaatimuksia. Kuljetuspalveluissa vaatimuksena paketti- ja kuorma-autoille on $KOV \geq 2007$ ja kuorma-autoille $KOV \geq 2002$. Maanrakentamisen työkonepalveluissa vaaditaan työkoneilta $KOV \geq 2007$. Talvikunnossapidon ja kesäpuhtaanapidon kone- palveluissa kaluston $KOV > 1997$ (poikkeus työhöylät 1988). Nostureille vaatimus on $KOV \geq 1999$. Hinauspalveluissa käytettävälle ajoneuvoille $KOV \geq 2002$ ja muuttopalve- luissa 2007. Vähimmäisvaatimusta uudemmassa kalustosta saa kilpailutuksessa lisä- pisteitä. Staran Logistiikka on mukana Tekesin rahoittamassa pilottihankkeessa, jossa tutki- taan biometaanin käyttöä raskaassa kalustossa. HKR:n alueurakoiden kalustovaati- muksena on käyttöönottovuosi (KOV) 2002 ja uudemmassa kalustosta saa lisäpistei- tä. HKR on siirtymässä kilpailutuksessa Euro- ja Stage -normitukseen käyttöön. HKL:n erillisinä hankintoina hankkimat dieselmoottoriset ajoneuvot, kuten kuorma- autot täyttävät Euro 5- päästönormin. Dieselmoottoriset työkoneet täyttävät tällä het-	Hankkeittain +++

KOOSTE

		kellä Euro 4 –päästönormin ja lähivuosina Euro 5 -normin. Helen on mukana sähköisen liikenteen edistämisessä, mm. perustamassa sähköautojen latausoperaattoriyhtiö Liikennevirta Oy:tä. Vuonna 2013 otettiin käyttöön Kuloaaren (Kulosaaren puistotie 42) latausasema kahdella latauspisteellä. Lisäksi Helen toimitti Ympäristötaloon latausaseman sekä toteutti liikkuvan latauspisteen omalle Vito -sähköpakettiautolleen. Vuoden 2013 lopussa Helenillä oli 9 latausasmaa ja yhteensä 10 latauspistettä. Keväällä 2014 käytössä on jo 17 latausasmaa, joissa on 34 latauspistettä. HSL järjesti toisen kerran syksyllä 2013 ympäristöbonuskilpailun bussiliikennöitsijöille. Ensimmäinen kilpailu järjestettiin v. 2012. Ympäristöbonusmallin avulla voidaan hyvittää liikennöitsijöille voimassa olevien sopimusvelvoitteiden lisäksi toteutettavia toimenpiteitä, joilla alennetaan päästöjä. Vuoden 2013 loppuun jatkuneelle bonuskaudelle oli varattu 600 000 euroa ja uudelle kaudelle noin miljoona euroa. Bussiliikenteen kilpailutuksen kautta liikenteeseen tuli 126 uutta EEV- bussia sekä neljä Euro 6-luokan bussia. Vuoden 2013 aikana kilpailutuksissa määriteltiin liikenteeseen myös viisi hybridibussia lisää. Lisäksi kuljettajakohtaisten ajotavanseurantajärjestelmien osuus kasvoi jo 84 prosenttiin busseista.	
II:5 Edistetään kävelyä ja pyöräilyä	KSV, HKR, Rakvv, HKL, Ymk	Kaupunkisuunnitteluvirastossa valmisteltiin pyöräilyn edistämishojelma, Baanaverkon periaatesuunnitelma, polkupyöräpysäköinnin kehittämishojelma sekä kantakaupungin tavoiteverkon ja Baanaverkon toteutusohjelmat. Selvitykset pyöräilyn hyödyistä ja kustannuksista sekä seurantajärjestelmän kehittämisestä valmistuivat. Talvipyöräilyn edistämiseksi HKR nosti keskustan ja radan varren pääpyöräreittien laatuluokkaa sekä lisäsi ulkopuolista valvontaa. Lisäksi lumenkuljetusta keskustan pyöräteiltä lisättiin. HKL kehittää pyöräilyä hankkimalla kaupunkiin kaupunkipyöräjärjestelmän, joka lisää pyöräilyä kantakaupungin alueella. Neuvottelut järjestelmän hankkimisesta on aloitettu 2012 ja ne ovat jatkuneet vuoden 2013 ajan. Lähiöissä pyöräilyä edistettiin suunnittelemalla polkupyörien liityntäpysäköintikalusteita ja rakentamalla pyöräilijöille liityntäpysäköintimahdollisuuksia asemille. Vaasankadulta kerättiin kokemuksia kesäaikaisena kävelykatuna. Keskusta-alueiden jalankulikutkimusta suunniteltiin. Tutkimus käynnistyi helmikuussa 2014.	Jatkuva +++
II:6 Selvitetään ympäristövyöhykkeen perustamismahdollisuudet	Ymk, KSV, HKL HKR,	Khs:n päätöksellä 31.5.2010 Helsingin kantakaupunkiin (Hakamäentien eteläpuoli) perustettiin ympäristövyöhyke, joka koskee ainoastaan Helsingin seudun liikenteen	2008-11 ++++

KOOSTE

	HelSa	(HSL) kilpailuttamaa Helsingin sisäistä ja seudullista bussiliikennettä sekä Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) kilpailuttamaa jätteenkuljetusta. Vyöhykkeen sisällä liikennöivältä kalustolta edellytetään kilpailutuksessa tiukempia päästönormeja (bussit Euro III ja jäteautot Euro V) kuin muilla reiteillä liikennöivältä kalustolta. Päästökriteerit tulevat käyttöön asteittain, kun uusia alueita ja linjoja kilpailutetaan. Mar-raskuusta 2013 lähtien kaikki HSY:n seka- ja biojäteautot ovat Euro 5-luokkaa. HSY:n koko jäteautokalustosta 85 % on Euro 4 -luokkaa tai sitä parempia. Ymk:ssa selvitettiin ympäristövyöhykkeiden toteutusta ja niiden vaikutuksia kaupun-kien ilmanlaatuun Helsingissä ja useissa Euroopan kaupungeissa (Ymk:n julkaisuja 7/2013). Selvityksen mukaan nykyisen, kilpailutuksia koskevan ympäristövyöhykkeen toimintaa Helsingissä on perusteltua jatkaa. Nykyinen ympäristövyöhyke vähentää päästöjä kustannustehokkaasti, sillä sen vaikutukset kohdistuvat jatkuvasti alueella liikennöivään raskaaseen kalustoon. Nykyistä laajempi ympäristövyöhyke ei todennä-köisesti juurikaan vähentäisi typpidioksidipäästöjä, jotka Helsingin vilkkaimmissa ka-tukuiluissa ylittävät paikoin EU-raja-arvon.	
II:7 Selvitetään ja otetaan käyttöön Helsinkiin soveltuvat liikenteen hal-linta- ja hinnoittelukeinot	KSV, Ymk, HKL	Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 3.2.2012 työryhmän selvittämään, miten Suo-messa voitaisiin edetä kohti oikeudenmukaisempaa ja älykkäämpää liikennejärjes-telmää, ja miten tulisi edetä tiemaksujärjestelmien käyttöönotossa pitkällä aikavälillä. Työryhmä luovutti työnsä 16.12.2013 liikenne- ja viestintäministeriölle. Työryhmä totesi, että Suomessa voisi olla syytä edetä autoilun verotuksessa kohti kilometrive-ron käyttöönottoa. Työryhmän puheenjohtaja oli Jorma Ollila. Työryhmän raportti lähetettiin lausuntokierroksella helmikuussa 2014. Helsingin kaupungin ympäristölau-takunnan lausunnon mukaan kilometriverojärjestelmään tulisi olla mahdollista liittää alueellisia ruuhka- tai sujuvuusmaksuja. LVM:n aiempien selvitysten mukaan ruuh-kamaksu olisi kustannustehokkaampi tapa saavuttaa liikennepoliittisia tavoitteita Hel-singin seudulla kuin muut käytössä olevat keinot. Myös KSV:n selvityksessä raja-arvon saavuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ruuhkamaksu oli tehokkain yksittäi-nen katukuilujen liikennemääriä vähentävä toimenpide. Helsingin kaupungin hallitus antaa LVM:lle kaupungin lausunnon raportista lautakuntien lausuntojen perusteella keväällä 2014. Uusi pysäköintipolitiikkaohjelma hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa syk-syllä 2013 ja kaupunginhallituksessa vuoden 2014 alussa. Pysäköinnin hinnoittelussa siirrytään kohti Käyttäjää maksaa -periaatetta. Esimerkiksi tavoitteena on, että asuin-tonttien autopaikkojen kustannukset peritään kokonaisuudessaan paikkojen käyttäji-ltä, jolloin autottomien asukkaiden ei tarvitse maksaa pysäköinnistä. Kantakaupungin asukaspysäköinnin hintaa nostetaan kaupunginhallituksen vuoden 2014 helmikuussa tekemän päätöksen mukaisesti vaiheittain siten, että se on vuonna 2021 nykyisillä	2008-11 ++

KOOSTE

		alueilla korkeintaan 360 euroa vuodessa ja uusilla alueilla korkeintaan 180 euroa vuodessa. Samalla tavoitteena on edistää aktiivista asukas- ja asiointipysäköintiä sekä vähentää auton säilytystä kadulla. Toimi- ja liiketilojen pysäköintipaikkojen määrän säätelyllä pyritään vähentämään liikennemääriä huippukysynnän aikaan sekä suosimaan kestäviä liikkumismuotoja. Progressiivisella hinnoittelulla on tulevaisuudessa tavoitteena suosia lyhytaikaista pysäköintiä ja tehostaa pysäköintipaikkojen käyttöä. Helsingin seudun matkakorttijärjestelmä uusitaan ja koko seudulle toteutetaan ajan- tasainen matkustajainformaatiojärjestelmä vuoden 2015 loppuun mennessä. Uusi vyöhykemalliin perustuva taksa- ja lippujärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön järjestelmäuudistuksen ja matkakorttien vaihdon jälkeen vuonna 2017. Vuonna 2013 HSL:n hallitus linjasi lippujen hintasuhteet kaarten ja lippulajien välillä sekä eri asiakasryhmien lippujen hinnoitteluperiaatteet.	
II:8 Kehitetään mahdollisuutta kulkea vapaa-ajanmatkat joukkoliikenteellä	HSL, HKL, KSV	Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi Helsingin liikkumisen kehittämisohjelman luonnoksen ja se lähetettiin lausunnoille v. 2014. Ohjelman valmistelun yhteydessä järjestettiin kaksi työpajaa, joissa oli mukana useita kaupungin virastoja ja yhteistyötahoja. HSL:n vuoden 2012 lopussa käynnistämää Kutsuplus- palvelua laajennettiin. Kutsuplus- pikkubussit kuljettavat matkustajia tilausten perusteella pysäkillä pysäkillä ja voivat ottaa matkan varrelta kyytiin samaan suuntaan meneviä. Kymmenellä autolla käynnistynyt palvelu laajenee vuoden 2014 alussa 15 autoon ja tavoitteena on palvelun laajentaminen 100 autoon. HSL uudisti Reittiopasta. Reittihaun lisäksi pysäkkiaikataulut, linjakartat sekä Poikkeusinfo- ja Omat lähdöt –palvelut tuotiin samaan käyttöliittymään. HSL kehitti edelleen Reittiopas-navigaattoria, joka on joukkoliikenteessä, kävelyssä ja pyöräilyssä avustava mobiilisovellus.	Jatkuva ++
II:9 Tarjotaan yrityksille kestävän liikkumisen neuvontaa	HSL, HKL, Ymk, KSV, Taske	Liikkumisen ohjauksen sekä muiden uuden liikennepolitiikan mukaisten resurssitehokkaiden toimenpiteiden roolia osana liikennejärjestelmän kehittämistä on korostettu vuonna 2013 aloitetussa HLJ 2015 suunnittelussa. Liikkumisen ohjaus kontaktoi satoja työpaikkoja ja teki yrityksiin ja julkisiin organisaatioihin noin 40 neuvontakäyntiä sekä järjesti noin 10 infotilaisuutta. Liikkumissuunnitelmia laadittiin kymmenelle kunta-työpaikalle sekä HUS:lle, joiden kautta tavoitettiin tuhansia työntekijöitä.	Jatkuva +++
II:10 Laaditaan liikkumissuunnitelmia	Kaikki hallintokunnat, Ymk, HKR	Koko kaupungin henkilöstölle tehtiin työmatkaliikkumiskampanjaan liittyvä kysely. Tulosten pohjalta HSL teki useille virastoille omat liikkumissuunnitelmat. HKL teki oman liikkumiskyselyn pääkonttorille ja varikoille. Helen hankki yhteiskäyttöpyöriä ja päivitti selvityksen työmatkaliikkumisesta.	Jatkuva ++

KOOSTE

		Koulumatkat kuntoon -hankkeessa HSL pilotoi koulujen liikkumissuunnitelma -konseptia kolmen oppilaitoksen kanssa. Setä Sinisen toiminta uudistui Matkakummi-konseptiksi. HSL:n Matkakummi perehdyttää paitsi oppilaita myös maahanmuuttajia, senioreita ja muita erityiskohderyhmiä kestävään liikkumiseen. Vuoden 2013 aikana perehdytystä sai yli 2 600 lasta. Liikkumissuunnitelmia on tehty useille virastoille. Ymk neuvoo virastoja liikkumissuunnitelmien valmistelussa ja jakaa aiheesta tietoa mm. ekotukikoulutuksissa. HKR kirjasi ympäristöohjelmaan työmatkaliikkumisen periaatteet ja toimenpiteet henkilöstön liikkumisen kestäväyttämiseksi. Lisäksi keväällä tehtiin työmatka ja työasiamatka liikkumisen kysely sekä laadittiin liikkumisen suunnitelma, jota hyödynnettiin ympäristöohjelmaa laadittaessa. Stara teki oman työmatkaselvityksen tammikuussa 2013 sekä osallistui kaupungin kyselyyn ja sen tulosten purkuun liitettyyn omaan työpajaan keväällä 2013. Helen hankki yhteiskäyttöpyöriä ja päivitti selvityksen työmatkaliikkumisesta. Helenin henkilöstöllä on mahdollisuus työsuohdepolkupyöriin ja 42 henkilöä käytti mahdollisuutta vuonna 2013 .	
II:11 Kerätään tietoa pienimuotoisen vesiliikenteen sekä työkoneiden ilmanpäästöistä	Ymk, Liv, HKR, Zoo, HelSa	Ympäristökeskus selvitti vuosina 2012- 2013 hallintokunnille tehdyillä kyselyillä kaupungin kaluston määriä, tyypejä ja vuosimalleja. Kyselyillä kartoitettiin myös muun muassa ajosuoritteita ajoneuvoryhmittäin sekä polttoaineiden kulutuksia. Kysely suoritettiin ympäristöraportoinnin yhteydessä. Yhteistyössä HSY:n ja SYKE:n kanssa on arvioitu työkoneiden ilmanlaatua heikentävien päästöjen määrää. Ymk on kartoittanut vesibussiliikennöitsijöille suunnatulla kyselyllä kaluston päästöjä ja polttoaineen kulutusta Päästöarvioinnit jatkuvat yhteistyössä HSY:n kanssa.	Jatkuva ++
II:12 Laivaliikenteen päästöjen hallinta	HelSa, Helen, Ymk	HelSa on seurannut päästöjä koskevia kansainvälisiä määräyksiä ja sopimuksia sekä viestinyt niistä sataman toimijoille. HelSa ja Helen (HSV) tekevät yhteistyössä satamiin maasähköllyttämiä. Viking Linen Tukholman linjan autolautat ovat käyttäneet Katajanokan maasähköllytystä säännöllisesti. Vuonna 2013 maasähköä käytettiin keskimäärin 236 MWh kuukaudessa ja 2832 MWh vuodessa. Katajanokan maasähköllytynnän kokemuksista laadittiin selvitys vuoden 2013 loppuun mennessä. Selvityksen perusteella maasähköllytynnän ansiosta alusten aiheuttamat päästöt ilmaan ja melu ovat Katajanokan alueella aikaisempaa vähäisempiä. Nykyisillä polttoaineen ja sähkön hinnoilla maasähkö on ollut myös taloudellisesti kilpailukykyinen vaihtoehto. Saatujen kokemusten mukaan laitteisto on toiminut teknisesti pääsääntöisesti hyvin tai vähintään tyydyttävästi.	Jatkuva +++

KOOSTE

II:13 Asetetaan ympäristöperusteiset satama- ja väylämaksut	HelSa , Ymk	HelSa on selvittänyt mahdollisuuksia muuttaa satamamaksuja ympäristöperusteisiksi. Toistaiseksi maksuperusteisiin ei ole tehty suuriakaan muutoksia, koska maksut ovat suhteellisen pieniä alusten kokonaiskustannuksiin nähden eikä niillä siksi arvioida olevan suurta ohjaavuusvaikutusta. On kuitenkin erityisesti huomattava, että Helsingin Satama ottaa vastaan alusten harmaat vedet ilman erillismaksua ja ne ohjataan Helsingin kaupungin viemäriverkostoon puhdistettavaksi.	Jatkuva +
II:14 Kehitetään sataman päästö- ja ilmanlaatuarviointia	HelSa , Ymk	HelSan päästölaskennassa otetaan huomioon laivaliikenteen, satamien työkoneiden ja sataman maaliikenteen (rekat, autot yms.) päästöt. HelSa on mukana pääkaupunkiseudun ilmanlaadun yhteistarkkailussa eli satama-alueella on siirrettävä mittausasema, joka oli vuonna 2013 Katajanokalla (Katajanokanrannassa).	Jatkuva +++
III Katupöly			
III:1 Koko katualueen puhdistamisen hallinta	HKR, Stara, HKL, Ymk, Rakvv, Palmia, Kv	HKR:llä ja Ymk:llä on ollut jo useiden vuosien ajan katupölyn torjuntaan liittyvä yhteinen sitova toiminnallinen tavoite, että katupölylle asetettu raja-arvo ei ylitä Helsingin keskustan mittausasemalla (Mannerheimintie 5). Tavoite toteutui myös vuonna 2013: raja-arvotason ylityksiä oli 17, kun sallittu maksimimäärä on 35 ylitystä/vuosi. Kokonaisvastuuhoitoon siirtymistä koko kaupungin alueella jatketaan vuonna 2015 alueella, johon kuuluvat Vallilan ja Vallilanlaakson alueet sekä Katajanokka. Samalla tehdään suunnitelma siitä, miten kaikki alueet otetaan kokonaisvastuuhoidon piiriin vuoteen 2020 mennessä kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti. Stara on vähentänyt levitettävän hiekoitussepin määrää ja parantanut hiekanpuhdistuslogistiikkaa. HKL poistaa pakkaskauden ulkopuolella tarvittaessa päivittäin raitiovaunujen hiekoitushiekan kadulta Palmia laati ohjeistuksen hiekoitushiekan käsittelystä ja poistosta. Lisäksi tehostettiin hiekan käytön seurantaa.	Jatkuva +++
III:2 Osallistutaan katupölyn torjuntaan liittyviin tutkimushankkeisiin	HKR, Stara, Ymk	REDUST on EU:n Life +-ohjelman osarahoittama hanke, jossa kehitetään kustannustehokkaita pölyntorjunnan menetelmiä ja strategioita. Hanke alkoi vuonna 2011 ja päättyi 2014. HKR, Ymk ja KSV osallistuivat myös Nasta-tutkimusohjelmaan (ks. III:3).	Hankkeittain +++
III:3 Selvitetään ja otetaan käyttöön nastarenkaiden käytön vähentämiskeinot	HKR , Ymk	HKR koordinoi kaksivuotista NASTA-tutkimusohjelmaa, joka päättyi vuonna 2013. Ohjelmaan osallistuivat myös Ymk ja KSV sekä useita ministeriöitä ja muita virastoja. Ohjelmassa selvitettiin nastarenkaiden käytön vähentämisen vaikutuksia pääkaupunkiseudun ilmanlaatuun, liikenneturvallisuuteen ja tienpitoon. Ohjelman loppuraportin mukaan kaupunki-ilman laatua on mahdollista parantaa merkittävästi nastarenkaiden käyttöä vähentämällä ilman että liikenneturvallisuus vaarantuu (www.nasta.fi). Ohjelman päättyttyä kaupungin päättäjille järjestettiin seminaari, jossa pohdittiin kaupungin toimenpiteitä kitkarenkaiden edistämiseksi. HKR jatkaa toimenpide-ehdotuksen	Jatkuva ++

KOOSTE

		valmistelua yleisten töiden lautakuntaan.	
III:4 Huomioidaan suunnittelussa katujen kunnossapidon tarpeet	KSV, HKR, HKL	Liikennesuunnittelun ohjeistusta kehitetään jatkuvasti, yhtenä kokonaisuutena mukana on myös kunnossapidon näkökulma.	Jatkuva ++
III:5 Huomioidaan pölyämisoimaisuudet katurakentamisessa	HKR, Ymk, HKL	Katujen päällysteissä käytetään aiempaa lujempia materiaaleja, jotta nastojen irrottaman aineksen määrä vähenee. Pölyominaisuudet huomioidaan myös melua vaimentavien päällysteiden selvityksessä, jonka HKR käynnisti v. 2013. Ymk osallistuu selvityksen laadintaan. Selvitys valmistuu v. 2014. HKL:n raitiotieratojen pintarakenne on täysin suljettu. Katukivetyillä osuuksilla kiveyksen välit on täytetty bitumilla. Katurakenteessa on lisätty viemäröintiä, jolloin kadulla oleva pölyävä aines huuhtoutuu helpommin pois.	2008-16 ++
III:6 Vähennetään rakennustyömaiden ja katurakennustyömaiden pölyä	Ymk, Rakvv, HKR, Helen, HKL	Ympäristönsuojelumääräykset sisältävät pölyntorjuntasäännöksiä, jotka koskevat kaikkea rakentamista ja kunnossapitoa. Pölyntorjuntaa koskevista määräyksistä tiedotetaan toiminnanharjoittajille esim. meluilmoituspäätösten yhteydessä. Ympäristökeskus valvoo jälkitarkastuksin tai valituksiin liittyen rakennustyömaiden pölyntorjuntaa. Erityisesti murskaus- ja louhintatyömaiden pölyntorjunnassa on havaittu vakavia puutteita, jolloin työmaan toiminta on keskeytetty siihen asti, kunnes pölyntorjunta on ympäristönsuojelumääräysten mukaista. Ympäristönsuojelumääräyksiin valmisteltiin muutosehdotus, jossa julkisivutöitä tekeville toiminnanharjoittajille esitetään neuvotteluvaikeutta häiriintyvien kohteiden kanssa koskien työmaiden pölyntorjuntaa. Helsingin rakennusjärjestyksessä (43-49§) on työmaita koskevia määräyksiä ja ohjeita. Rakennusvalvonta ohjeistaa asiakkaita työmaan pölyntorjunnassa sekä lupamääräysten että työmaavalvonnan avulla. Rakennushankkeen aloituskokouksessa käydään läpi mm. työmaasuunnitelma (alueen raja, varastointi, jätehuolto, melu, pöly jne.). Tarvittaessa rakennusvalvonta antaa tarkempia määräyksiä esimerkiksi maansiirtokuormien peittämisestä ja kuljetuskaluston renkaiden pesusta ennen katuverkkoon liittymistä. HKR:llä on käytössä työmaista aiheutuvien haittojen hallintamenetelmä "Haitaton". Vuonna 2013 Haitaton-tarkastelu tehtiin kaikille HKR:n työmaille ja yhteisille kunnallisteknisille työmaille (YKT) Lisäksi HKR kehitti ja pilotoi Haitaton-tarkestellun pohjalta laadittua seuranta järjestelmää. Poikkeamat työmaahaittojen hallinnassa todetaan jokaisessa työmaakokouksessa ja ne muodostavat hankekohtaisen haittaindeksin, joka on osa HKR:n tuottavuusmittaristoa. Helen velvoittaa turvallisuusasiakirjassa urakoitsijaa estämään pölyn leviäminen työmaalta. Vuonna 2013 satoi paljon, joten erityistä pölyntorjuntaa ei tarvittu Helenin	Jatkuva +++

KOOSTE

		työmailla. HKL kiinnittää huomiota omien työmaittensa pölyämiseen. Tarvittaessa pölyä aiheuttavat rakennustoimenpiteet tehdään valmiiksi muualla tai työmaalla kiinnitetään huomiota pölyn sidontaan työn yhteydessä. Käytössä on mm. kaksi kiskohiontaa suorittavaa monitoimivaunua, joilla pöly sidotaan vedellä.	
III:7 Parannetaan katupölyn torjunnassa käytettävän kaluston laatua	HKR, Stara, HKL, Palmia, Kv	HKR järjesti korkeapainepölynsidonnalla varustetun Snowek- harjakaluston esittelyn Staralle ja laitteen pilotoinnin. Korkeapainepölynsidonnasta todettiin Metropolia Ammattikorkeakoulun Nuuskija-autolla tekemissä mittauksissa vähentävän kadun pesun yhteydessä syntyviä pölypäästöjä huomattavasti. Kokeilun jälkeen Stara otti käyttöön korkeapainetekniikkaa hiekanpoistossa. HKL hankki raitiotieratojen imupuhdistusauton (Brock RC410 Jumbo S), joka on varustettu tehokkailla poistoilmasuodattimilla. Palmia huomioi ympäristöohjelman mukaisesti ympäristökuormitusta pienentävät laatutekijät uusissa katupölyn torjunnan kalustohankinnoissa. Vuonna 2013 tällaista kalustoa ei hankittu.	Jatkuva ++
III:8 Parannetaan liukkaudentorjunnassa käytettävän hiekoitussepin laatua	HKR, Stara, Palmia, Kv	Hiekoitukseen käytetään vain pestyä ja seulottua sepeliä, joka pölyää vähemmän kuin pesemätön sepele. Ongelmaa on pyritty lieventämään myös vähentämällä talvela levitettävän sepin määrää mm. täsmälevityksellä. Stara on tehostanut sepin laadunvalvontaa tehostettu materiaalitoimitusten yhteydessä. Jalkakäytävillä ja pyöräteillä on siirrytty kokeilemaan samaa raekokoa kuin ajoradoilla (raekoko 3/5,6 mm:n sijasta 1/5,6 mm). Palmian hiekoitussepin sopimustoimittajaa kilpailutettaessa on asetettu sepin laatuvaatimuksia: Sepelin on oltava telttakuivaa, pölyämätöntä sekä seulottua.	Jatkuva +++
III:9 Kehitetään suolauksen toteutusta	HKR, Stara, Ymk, HKL, Palmia, Kv	HKR on ottanut käyttöön enemmän liukkaudentorjuntaa pyöräreiteillä, esim. Baanalalla. Stara on parantanut liukkaudentorjunnan ennakoitua ja kohdentanut suolausta täsmällisemmin, jolloin tarpeeton suolaus on vähentynyt ja materiaalimäärät on saatu pienemmiksi. HKL on kehittänyt liukkaudentorjuntaa yhdessä HKR:n kanssa. HKL alkoi v. 2013 alkuun toteuttaa liukkaudentorjuntaa pysäkkilämmityksen avulla. Palmia sulattaa pieniä piha-alueita jäänsulatusaineella.	Jatkuva ++
III:10 Kehitetään pölyn sidontaa episoditilanteissa	HKR, Stara, Ymk, HKL	Pölynsidontamenetelmien tehokkuutta testataan ymk:n koordinoimassa Redust-hankkeessa. Vuonna 2013 testeissä vertailtiin kalsiumkloridin ja kaliumformaatin pölynsidontatehokkuutta. Merkittäviä eroja ei havaittu. Stara on kehittänyt liuostuslaitteita niin, että levitettävä liuos kohdistuu paremmin kantin viereen, jolloin tarvittava liuosmäärä on vähäisempi.	Jatkuva ++++

KOOSTE

		Ymk, HSY ja ELY-keskus yhdessä Espoon ja Vantaan ympäristökeskusten kanssa tehostivat pääväylien pölynsidontaa ottamalla käyttöön uuden menettelytavan vuoden 2013 alussa. Uuden käytännön mukaisesti HSY lähettää viestin pölyämisestä Tielii-kennekeskukseen, joka välittää sen toimenpidepyyntönä urakoitsijoille. Urakoitsijat kuittaavat toimenpidepyynnön johdosta tehdyt kastelut LIITO-järjestelmään.	
III:11 Lisätään lumen kuljetuksia erityisesti ajoreittien läheisyydessä	HKR, Stara, Palmia, HKL, Rakvv, Kv, KSV	HKR ja Stara kuljettavat lunta pois pääkatujen varsilta katupölyn vähentämiseksi. Tiivistävät lumenpakkauslaitteet, kuten lingot, ovat yleistyneet. HKL pyrkii kehittämään etenkin ahtaitten raitiotieratojen lähistöllä tapahtuvaa lumen poistoa. Palmia kuljettaa vastuualueelleen kuuluvilta tonteilta ajoreittien läheisyydestä lumet tehostetusti pois silloin, kun ne häiritsevät selvästi liikennettä. HKR:n palvelu-osaston tarkastajat aloittivat kiinteistöjen lumen kuljetuksen valvonnan.	2012-16 ++
III:12 Nopeutetaan ja aikaistetaan kevätpuhdistusta	HKR, Stara, Palmia	HKR ja Palmia aloittavat kevätpuhdistuksen heti sääolosuhteiden salliessa. Puhdistusta on pyritty nopeuttamaan mm. julkaisemalla puhdistussuunnitelmat verkossa ja tekstiviestipalvelulla, jotta asukkaat siirtäisivät ajoissa autonsa pois. HKR on myös ottanut käyttöön erilaisia talviaikaisia pysäköintijärjestelyjä, kuten. vuoropysäköintiä, kevätpesujen nopeuttamiseksi. Asukkaiden kesäautoille on tarjolla seisonta-ajan säilytystä varten autohotelli Tattarisuolla. Talvella 2012-2013 kokeiltiin autohotellia myös Kalasatamassa. Kokeilu jatkui myös talvena 2013-2014.	2011-14 +++
III:13 Kehitetään työn laatua ja laadunvarmennusta	HKR, Stara, Kv	HKR on saanut Lasso- urakanhallintajärjestelmän pilotoitinvaiheeseen. Ulkopuolista valvontaa on lisätty. Palmian kiinteistöpalvelut rakensi koko yksikölle laatujärjestelmän vuoden 2013 aikana ja se auditointiin syksyllä. ISO 9001 -laatusertifikaatti laajeni vuoden 2014 alussa koskemaan yksikön kaikkia toimintoja.	Jatkuva ++
<u>IV Energiantuotanto</u>			
Ei esitetty toimenpiteitä.	Helen		
<u>V Pienhiukkaset</u>			
V:1 Ohjataan vähäpäästöisten lämmitysjärjestelmien käyttöön	Helen, Rakvv, Ymk, KSV	Helen antaa asukkaille Energiatorilla maksutonta neuvontaa kaukolämmön ja sähkön käytöstä lämmityksessä ja auttaa niihin siirtymisessä. Ymk koordinoi ASIAA! -hanketta, joka antaa asukkaille maksutonta energianeuvontaa sähkön käytöstä ja lämmityksen tehostamisesta energiakoulutuksissa ja tapahtumissa sekä siirrettävien energianäyttelyiden avulla.	Jatkuva +++

KOOSTE

		Rakennusvalvonta opastaa ja neuvoo asiakkaita rakennusten energiatehokkuuteen ja päästöjen vähentämiseen liittyvissä asioissa mm. pientaloilloissa ja energiatietoisuuksissa. Vuoden 2013 alussa maankäyttö- ja rakennuslaki täydentyi määräyksillä, jotka koskevat mm. rakennuksen energiatehokkuutta (MRL 117 g §) ja lämmitysjärjestelmän arviointia (MRL 117 h §). Lain mukaan erityinen arviointi tarvitaan, mikäli hankkeessa ei valita kauko- tai aluelämpöön, lämpöpumppuun tai uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvaa lämmitysjärjestelmää.	
V:2 Annetaan pienpolttoa koskevia määräyksiä kaupungin ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräyksissä sekä varautumissuunnitelmassa	Ymk	Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti jätteiden, myös puutarhajätteen, poltto on kiellettyä kiinteistöllä. Lämmitys- ja ilmanvaihtolaitteistot on säädettävä, huollettava ja niitä on käytettävä siten, ettei päästöistä aiheudu haittaa terveydelle tai yleiselle viihtyvyydelle eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Vuonna 2010 hyväksytyn pk-seudun ilmanlaadun varautumissuunnitelman mukaisesti ympäristökeskus voi antaa suosituksia pienpoltton välttämiseksi pienhiukkaskaukokulkeuman aikana. Suosituksia ei ole toistaiseksi annettu, koska vakavia kaukokulkeumaepisodeja ei ole viime vuosina ollut.	2011 mennessä +++
V:3 Osallistutaan pienhiukkasiin liittyviin tutkimushankkeisiin	Ymk, Helen	Ymk osallistuu THL:n Liikenteen ilmansaasteiden vaikutusarvio –tutkimukseen. Hankkeessa arvioidaan ja havainnollistetaan liikenteen pienhiukkaspäästöjen aiheuttamien terveysriskien vähenemistä etäisyyden tiestä kasvaessa. Selvitys käynnistyi v. 2013 ja jatkuu vuoteen 2014. Helen on mukana energia- ja ympäristöalan strategisen huippuosaamisen keskittymä CLEEN N:OY MMEA- eli ympäristön mittaus- ja monitorointitutkimusohjelmassa. Ohjelmassa on tutkittu mm. energiantuotannon pienhiukkaspäästöjä. HSL jatkaa VTT:n kanssa toteutettavia kaupunkibussien päästötietokantamittauksia. HSL:n sähköbussi kuuluu eBUS-hankkeeseen, joka on osa Tekesin rahoittamaa EVE-ohjelmaa ja Sähköiset hyötyajoneuvot – Electric Commercial Vehicles (EVC) – hankekokonaisuutta. Tavoitteena on sähköisiin ajoneuvoihin ja työkoneisiin liittyvän liikennetoiminnan kehittäminen Suomessa. Erillisessä ”e Charge” -hankkeessa kehitetään sähköbussien latausjärjestelmiä. HSL on mukana käynnistämässä RED95-hanketta, jossa jättepohjaisen kotimaisen etanolidieselin avulla pystytään leikkaamaan raskaan liikenteen fossiilisia hiilidioksidipäästöjä sekä lähipäästöjä. HSL osallistuu myös VTT:n koordinoimaan TransSmart- tutkimusohjelmaan, jonka yksi päätavoite on tehokkaiden liikennepalvelujen tuottaminen minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset.	Hankkeittain +++
VII Viestintä, koulutus ja kasvatus			

KOOSTE

VII:1 Lisätään katujen puhdistukseen liittyvää tiedottamista eri kohderyhmille: kaupunkilaiset, kiinteistöt, kiinteistöyhtiöt	Ymk, HKR, Kv, HKR, Palmia, HKL	HKR julkaisee katujen puhdistuksen aikataulut verkkosivulla http://www.puhdistussuunnitelmat.fi/helsinki/. HKR järjesti syksyllä 2013 joukkoliikennereittien yhteistyötilaisuuksia, joihin osallistui kaupungin eri hallintokuntia ja kiinteistöjä. HKL viestii raitiotieratojen kevätpesuista yhdessä HKR:n kanssa. Metroasemien ja raitiovaunupysäkkien hiekoitushiekan poistosta ja pesuista tiedotetaan matkustajia. Palmia vastaa ainoastaan sopimuskumppaneidensa piha-alueiden, ei katujen puhdistuksesta. Kiinteistöille tiedotetaan hiekan poiston aloittamisajasta niissä kohteissa, joissa pihojen puhdistaminen kuuluu Palmialle.	Jatkuva ++++
VII:2 Suunnitellaan liikkumisenohjauskeskus mahdollisesti perustettavan ekotehokkuuden palvelukeskuksen yhteyteen	HSL, HKL, muut hallintokunnat	HSL koordinoi liikkumisen ohjauksen palveluita. HKL osallistuu tarvittaessa palveluiden tuottamiseen.	2011 ++
VII:3 Lisätään joukkoliikenteen edistämiskampanjoita ja sisällytetään niihin ilmanlaatutietoutta	HSL, Ymk	HSL järjesti huhti-toukokuussa menestyksekkään ”Ota kevätloma autoilusta”-kampanjan, jossa saatiin lähes 34 000 uutta matkakorttilausta. Kampanjan aikana autoilijat saivat tilata kotiinsa maksutta HSL:n matkakortin, jossa oli kaksi viikkoa ilmaista matkustusaikaa. Joulukuussa tarjottiin keravalaisille, kirkkonummelaisille ja sipoolaisille mahdollisuus tilata netistä maksuton matkakortti. Kohderymänä olivat erityisesti ne, jotka aiemmin käyttivät VR:n vyöhykekausilippua, sillä niiden kelpoisuus HSL-alueen sisäisessä liikenteessä päättyi vuoden 2013 lopussa. Tämä kampanja tuotti 2 586 uutta matkakorttilausta. HSL:n uusasiakashankintaprojekti on yksi Ympäristöministeriön Kestävän kulutuksen ja tuotannon (KULTU) ohjelman kokeiluhankkeista vuosina 2012– 2014. HSL:n projektissa pyritään houkuttelemaan potentiaalisia asiakkaita joukkoliikenteen käyttäjiksi mm. suoramarkkinoinnilla, lippualennuksilla ja helpottamalla matkakortin hankkimista nettipalveluilla. Muita HSL:n vuoden 2013 kampanjateemoja olivat kesä elokuussa Vuorokausilippu ja syyskuussa Auton vapaapäivä sekä Kutsuplus-palvelu, jonka tunnettuutta on pyritty kasvattamaan erilaisin keinoin: lehti-ilmoituksilla, julisteilla, radio- ja nettimainonnalla ja tapahtumilla. HSL järjesti Auton vapaapäivänä 22.9 Joukkoliikenneseikkailun. Helsingin kaupunki osallistui tapahtumaan ja järjesti avoimien ovien päivän Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla. Henkilöstöliikunta järjesti kaupungin henkilöstölle Kimppakyyti – ja Auton vapaapäivä- tempauksen torstaina 19.9.	Jatkuva ++++
VII:4 Tiedotetaan pienpolttoon liitty-	Ymk	Ymk on osallistunut HSY:n Opas puunpolttoon- esitteen laatimiseen. Nuohoojat	2009

KOOSTE

vistä suosituksista		opastavat asukkaita tulisijan käytössä ja jakavat Opas puunpolttoon -esitteen kaikkiin pääkaupunkiseudulla nuohottaviin kiinteistöihin lämmityskaudella 2012–2013. Yksittäisissä pienpolton savuhahtaa koskevissa toimenpidepyynnöissä Ymk lähettää polttajalle kirjeen, jossa muistutetaan ympäristönsuojelumääräysten vaatimuksista koskien jätteen ja puun polttamista, sekä Opas puunpolttoon-lehtisen.	++++
VII:5 Vähennetään joutokäyntiä	HKR, HKL, poliisi, Ymk	HKR ja poliisi valvovat joutokäyntikieltoa normaalin pysäköinnin- ja liikenteen valvonnan yhteydessä. HKL osallistuu liikennevalojärjestelyihin yhdessä KSV:n kanssa ja pyrkii sen ollessa mahdollista vähentämään autojen joutokäyntiä. HSL:n kuljettajakohtaisten ajotavanseurantajärjestelmien osuus kasvoi 84 prosenttiin busseista. Seurantajärjestelmän tarkoituksena on vähentää kulutusta ja päästöjä, lisätä matkustusmukavuutta sekä kokonaistaloudellisuutta. Järjestelmällä voidaan seurata esimerkiksi kuljettajan ajotapaa sekä bussin joutokäynnin määrää. Ymk muistutti joutokäyntikiellosta jakeluyrityksiä, joiden aiheuttamista ympäristöhaitoista tuli asukasvalituksia. Pääkaupungin yhteistä joutokäynnin tehovalvontakampanjaa ei järjestetty vuonna 2013.	Jatkuva ++
VII:6 Järjestetään taloudellisen ajotavan koulutusta	Kaikki hallintokunnat	HKL järjesti taloudellisen ajotavan koulutuksen, johon osallistui 109 kuljettajaa. Ympäristökeskus järjesti henkilöstölle kaksi kurssia taloudellisesta ajotavasta. HKR järjesti taloudellisen ajotavan tietoisuutta henkilöstölle. Starassa ammattipätevyyden ennakoivan ajotavan kurssin kävi 156 henkilöä.	2008-16 ++
VII:7 Kehitetään kaupunkien välistä yhteistyötä ympäristökasvatuksessa	Ymk, Opev, Sosv	Ymk:n ympäristökasvatustoiminta keskittyy Harakan luontokeskukseen, joka tuottaa monenlaisia palveluita päivähoitolle, kouluille, kasvattajille ja kuntalaisille. Pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen yhteistyötä järjestetään kursseja kasvattajille ja luontoretkeä kuntalaisille. Vuonna 2013 Harakan luontokeskus osallistui ”Opi ja kasva” -messuille yhteistyössä muiden pks -kuntien kanssa. Harakka osallistui myös Uudenmaan ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden yhteistyöryhmän Välkkeen tapaamisiin ja Uudenmaan ympäristökasvatusstrategian valmisteluun (Rattailla-hanke). Harakan luontokeskus toimi Vihreä lippu -ympäristökasvatusohjelman paikallisena edistäjänä.	Jatkuva ++++
VII:8 Lisätään kaupunkilaisten ilmanlaatatutietoutta ja edistetään kestäviä liikkumistapoja	Ymk, Opev, HKL, HKR, KSV, muut hallintokunnat	Ymk on jakanut asukkaille tietoa katupölyn haitoista ja altistumisen vähentämisestä kevään katupölykaudella. Osallistuttiin myös HSY:n Pasilan asemalla 4.4.2013 järjestämään katupölyviestintäkampanjaan, jossa jaettiin asukkaille Redust-hankkeessa laadittua ”Vähemmän katupölyä – parempi ilma” -esitettä. Saman päivänä Ymk tiedotti kiinteistöille pölyntorjuntakeinoista. Ilmastoinfo edistää ja kampanjoi kestäviä liikkumistapojen puolesta. Vuoden 2013 alusta Ilmastoinfo siirtyi osaksi HSY:n toimintaa	Jatkuva ++++

KOOSTE

		Ymk:n Harakan luontokeskus on jatkanut ympäristöntutkimuspäivät – konseptin edelleen kehittämistä. Vuonna 2013 yhteistyökumppaneina toimivat ammattikorkeakoulu Metropolia (mittaus ja analyysitekniikka) ja SYKE:n Merikeskus (merentutkimustekniikat/ merentutkimusalue Arandan vierailut). Ympäristöntutkimuspäivien keskeisinä tutkimusalueina olivat vesi ja ilma. Uutena tutkimusalueena määritettiin kalojen PCB-pitoisuuksia. Ympäristöntutkimuspäivien ohjelmaan kuului myös Harakan energiapolku ja hiilineutraali Harakka. Tutkimuspäivät hyödynsivät aktiivisesti Harakan sijaintia kaupungin ja avomeren välissä, mm. rastiradan avulla. Päivät suunnattiin pääasiassa lukiolaisille, mutta mukana oli myös muutama yläasteluokka.	
--	--	--	--